

## คุณลักษณะของรูปแบบการขนส่ง



ในการเลือกรูปแบบการขนส่งที่เหมาะสม เราจะต้องเข้าใจถึงคุณสมบัติ ของรูปแบบการขนส่งแต่ละรูปแบบ ซึ่งคุณลักษณะหลัก ๆ โดยสรุปในแง่ของข้อดี และข้อเสียของแต่ละรูปแบบการขนส่ง มีดังนี้

### การขนส่งทางน้ำ

การขนส่งทางน้ำ รวมถึงการขนส่งทางแม่น้ำ และทางทะเล โดยทั่วไปการขนส่งทางน้ำจะใช้เรือสินค้าที่มีขนาดใหญ่ ขนส่งสินค้าได้ทีละมาก ๆ โดยเฉพาะการขนส่งทางทะเล ซึ่งการขนส่งทางน้ำต้องอาศัยโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญคือท่าเรือ

### ข้อดี

- ต้นทุนต่อหน่วยต่ำ เพราะเรือมีขนาดใหญ่ และใช้พลังงานขับเคลื่อนต่อน้ำหนักต่ำ
- ขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ได้ สามารถรองรับสินค้าได้เกือบทุกชนิด

### ข้อเสีย

- ใช้ระยะเวลายาวนาน
- ต้องให้มีปริมาณมากเพียงพอ ไม่มีความคุ้มค่าหากต้องขนส่งทีละน้อย
- ต้องมีการขนถ่ายซ้ำ โดยทั่วไปเรือไม่สามารถเข้าถึงจุดรับส่งสินค้าได้
- ความเสียหายจากการขนถ่ายสินค้าซ้ำ

### การขนส่งทางถนน

การขนส่งในเกือบทุกกรณี จะต้องอาศัยการขนส่งทางถนน เพราะเป็นการขนส่งที่สามารถจะเข้าถึงต้นทางและปลายทางได้ (ตามเท่าที่ถนนจะมี) หรือที่เรามักจะเรียกกันว่า Door-to-Door ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานหลักก็คือถนนนั่นเอง

### ข้อดี

- ไม่ต้องมีการขนถ่ายซ้ำ (ในกรณีที่ขนส่งทางถนนตลอดเส้นทาง)
- ให้บริการได้อย่างรวดเร็ว เพราะค่อนข้างเดินทางได้เร็วและไม่ต้องมีการขนถ่ายซ้ำ
- สามารถรักษาต้นทุนบรรจุภัณฑ์ให้ต่ำได้ เพราะระวางสินค้าไม่จำเป็นต้องทนแรงกระแทกสูง

### ข้อเสีย

- ต้นทุนค่อนข้างสูง เพราะขนส่งได้ที่ละไม่มาก
- ข้อจำกัดด้านถนน ไปได้เท่าที่ถนนจะไปถึง เช่นไม่สามารถจะข้ามทวีปได้

### **การขนส่งทางรถไฟ**

โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการขนส่งทางรถไฟคือ รางรถไฟ และสถานีขนส่งสินค้า โดยรางรถไฟเป็นโครงสร้างที่กำหนดเส้นทางตายตัว ดังนั้น จึงต้องมีปริมาณการใช้ที่สูง จึงจะเกิดความคุ้มค่า ในการสร้างเส้นทางหนึ่ง ๆ ขึ้นมา

### ข้อดี

- ต้นทุนค่อนข้างต่ำ สามารถขนส่งได้ที่ละมาก ๆ ในบางประเทศรถไฟมีขบวนยาวเป็นกิโลเมตร และสามารถตั้งตู้ขนส่งได้สองชั้น

### ข้อเสีย

- ใช้ระยะเวลาานาน และมีความน่าเชื่อถือต่ำ
- ต้องมีการขนถ่ายซ้ำ เพราะต้องมีการขนส่งจากสถานีรถไฟไปยังจุดปลายทาง
- ต้นทุนบรรจุภัณฑ์สูง เพราะระวางสินค้าจำเป็นต้องทนแรงกระแทกสูง
- ข้อจำกัดด้านรางรถไฟ รางรถไฟมักจะมีอยู่จำกัด และมักจะทำให้ความสำคัญกับการโดยสารก่อน



### **การขนส่งทางอากาศ**

โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของการขนส่งทางอากาศ คือ ท่าอากาศยาน และเนื่องจากข้อจำกัดของขนาดของอากาศยาน การขนส่งในรูปแบบนี้จึงมักจำกัดอยู่ในรูปแบบของหีบห่อ

### ข้อดี

- รวดเร็วสูง และมีเวลาที่ชัดเจน
- สามารถรักษาต้นทุนบรรจุภัณฑ์ให้ต่ำได้ เพราะระวางสินค้าไม่จำเป็นต้องทนแรงกระแทกสูง

### ข้อเสีย

- ราคาที่สูงมาก จนทำให้ไม่สามารถนำมาใช้กับสินค้าที่มีต้นทุนต่ำได้
- ข้อจำกัดของขนาดของสินค้า ขนาดบรรจุของเครื่องบินจำกัดเมื่อเทียบกับเรือ
- ต้องมีการขนถ่ายซ้ำ ต้องมีการขนส่งจากสนามบินไปยังจุดส่งปลายทาง
- งานด้านเอกสาร มักจะต้องมีงานเอกสารมากขึ้นโดยเฉพาะเมื่อมีประเด็นด้านความปลอดภัย

### **การขนส่งทางท่อ**

การขนส่งทางท่อ ต้องอาศัยโครงสร้างพื้นฐานคือ ท่อขนส่ง ซึ่งโดยทั่วไปจะใช้ขนส่งผลิตภัณฑ์น้ำมัน และก๊าซ

### ข้อดี

- ต้นทุนในการขนส่งต่ำ
- ไม่ต้องมีบรรจุภัณฑ์

### ข้อเสีย

- ได้เฉพาะของเหลวและก๊าซ
- ต้องมีการลงทุนในการวางท่อสูง และไม่สามารถปรับเปลี่ยนประเภทสินค้าที่ขนส่งได้ ท่อหนึ่ง ๆ มักจะรองรับผลิตภัณฑ์ได้ประเภทเดียว
- อาจต้องมีการขนถ่ายซ้ำ เช่น การขนส่งจากน้ำมันจากปลายท่อไปยังสถานีน้ำมันต่างๆ

### **อ้างอิง**

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

[www.fti.or.th](http://www.fti.or.th)